

NEVTEPENÓ POPRIJÉTA DEVICA MARIJA

Zmozsna Goszpá Vogrszka.

POBOZSEN MESZECSÉN LISZT

Reditel: BASSA IVAN plébános vu Bogojini.

Vszebina.

Bassa Ivan: Milosese szí puna	97
—: Okrozsница vogrszkih püspekov	101
B. J.: Zmága	106
Szlepecz: Jedini szín.	107
Klekl József: Tretji Réd szv. Ferenc	118
P.: Nezmerná zmozs noszt bozza	123
Drohis. — Posta reditela.	

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza piszm
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
pláعاتi, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok pláعاتajo!**

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamesztana v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.**

NEVTEPENÓ POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZECSEN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vsaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Miloscse szí puna.

Kda je bl. D. Maria dete Jezusa v jaszli polozsila, ga je glédala, dugo premisleno ga je glédala pa sze ga ne navolila glédati, moliti, blagoszlávlati ino dicsiti.

Ka njoj je Angeo pravo, ka je száma vidla, ka szo

pasztérje, trije modri delali, vsze to njoj je pred ocsmi osztalo, dúh njéni sze je vu vszem tom premislávao: njéni szpomin, njéni rázum, njéna vola je sztálno premislávajocs pobúdjávala vu tom premislávanji pobožsna csütejnja vu szebi.

Pa je to nám tūdi potrebno. Od bl. D. Marije ne pise zamán evangelium (Lük. 2, 10.): „Marija je pa obdržála vsze ete recsi vu szvojem szrci.“ Z tem je popiszano, ka szí je ona dosztakrát ino rada premislávala bozse recsi.

Pa právím, ka je to nam tūdi potrebno. Brezi pobožsnoga premislávánja ne dūsevnoga zsvilenja. Brezi premislávánja niscse ne pride naprej vu krscsánszkoj popunoszti. Zakaj je denesnji dén vnogoga krscsenika vera ino vreloszt tak szlaba? Zakaj ne nájdemo dneszdén takse popunoszti krscsanszke jákoszti, kak níkda? Zátó, ár szo národje pozábili vekivecsne fundamente vere, njéne pravice i njéna vūpanja; zátó, ár nega koga, ki bi szí premislávao vu szrci!

Vnogi bi znali z zsalosztjov szvedocsiti, ka njim je vera te zacsnoła zmenkávati ino vreloszt vu dobrom je te povrgla kda szo henjali od pobožsnoga premislávánja bozse recsi.

Sto szí premislávle od szvoje dūse, on zná zroke szvojih faling, grehov i nevol, pa zná kde i kak sze more popraviti. Vszaki tak ide naprej vu dobrom, kak rad predgo, molitve, pobožsne knige i gucs premislávle vu szvojem szrci.

Marija szí je dosztakrát i vnogo premislávala. Pa to ne csűdo. Ki má zsivo vero i kolicskáj lűbėzni do Bogá, on szí rad premiszli tiszta, stera szo od Njega.

Pa sto bi meo za to vsze csasz? Szí zdejhne níkák pri etom cstenjej. Stiridvajszeti vőr nam je Bog dao vszaki dén — pa ne nájdemo za njega strtin vőre? Koncsi pét minot? Zakaj szmo pa na zemli? Nej za to, ka bi szí

vekivecsno blázsentsztvo szprávlali? Bo csasz za vsze, csi szí ga cshedno vdelimo ino ga na nepotrebna ne ponúcamo.

Da pa kak mo szí premislávao; sto me navcsi na to? Etak: Premislávati je telko, kak szí kaj miszłiti od kaksega dela. Pobožno premislávati je pa telko, kak szí miszłiti kaj od Bogá, od nase krscsánszke duzsnoszti, od szkrbi nase nemrtelne, dúse. Od vszega, dosztakrát escse od nikajvrednoga dela szí známo kaj premiszłiti, szamo od toga ne bi znali? K vszemi scsémó razmeti ka szmo sze vcsili pa ka nej, szamo to edno nescsemo razmeti ka je nájbole pótrebno! Ka je to: premislávati? Premislávati je telko, kak sze szpomenoti z kaksega tála verevadlúvánja, ali z káke zapovedi bozse, ali cerkvene, ali z steroga dela Jezusovoga, z stere szkrivnoszti rozsnoga venca, z stere stácije krizsne poti i. t. d. pa szí te to z rázumom premiszłiti pa po tom z volov káke dobro nakanenje pobúđiti vszebi. Pa to ne bi razmeli? Pa to ne bi znali napraviti?

Ka je premislávati? Premislávati je telko, kak molitev z pámetjov prezsvitati, na tale pobrati; je telko kak pomali premisleno moliti — pa je to tak zsmetno?

Pa csi escse izda sto miszli, ka je zsmetno, naj szkusa vcsászi pa de vido, ka jé, ki de njemi pomágao: Szvétí Dúh Bog! „Szvétí Dúh Bog je tiszti, ki moli vu nami i za nász z nezgovorlivim zdihávanjom.“ (Rim. 8, 26.) pa Goszpod szám „nasz navcsi moliti.“ (Lúk. 11, 1.).

Maria szí je vnogo i dosztakrát premislávála. Vszi, ki szo kda szveta vékso popunoszt doszégnołi, szo to z pomocsjov pobožsnoga premislávanja doszégnołi sztem, ka szo vszíkdar pred ocsmi meli neszkoncsano popunoszt bozso ino velko vekivecsnoszt pa szo sze njim po tom pomali razvézala z szrcá vezálja jáłnoszti etoga szveta pa szo sze njim vszi nágibi nagnoli na lúbézen Sztvoritela.

Ti túdi, lúba dúsa moja, csi szí vszaki dén kaj pre-

miszlis od Bogá, de ti zsitek vrédi; pa csi vszaki dén merjés szvojemi pozselenji, de ti szmrt lehka.

Maria szí je doszta premislávala. Vcsini ti to tūdi za njéno volo pa bos takse recsi vido i csūo vu szojem dúhi, ka szo vsza znánja etoga szvetá ne telko vredna.

Kelko jih je, ki szo gizdavi na szvojo pamet, pa na szvoje znánje! Da pa ka njim valá, csi nancs to ne razmijo, kak more za vekivecsnoszt zsveti? Ka mi valá vsza prilicsnoszt vu mojem opravili, csi szam ne prilicsen vu ogibanji greha i djánji dobroga?

Naj ti ne miné dén, ka szí ne bi kaj pobožsnoga premiszlo!

Bassa Ivan.

Okrozsница vszeh vogrszkih püspekov od gojitve dece!

csimo dete na postüvanje, zdrzsávanje réda ino obládanie szamoga szebé proti jákosztnomi rédi ino bozsim zapovedam; naj csüje dete brezi henjanja, ka szo, stera je szlobodno i ka szo, sterih je ne szlobodno vcsiniti, ka eta ne vcsini ocsa, niti mati pa zátó ne szme tüdi dete.

Privadimo je, ka naj vu vszem zmerno zsivé, mero drzsi, pa naj vidi dete, ka to tüdi sztarisje i zgojitelje obdrzsijo. Vpelajmo vu vszakdenésnje zsivljenje deteta réd ino mero pa zselmo od njega, naj szvoj réd i mero obdrzsi rado ne za volo zapovedi, nego zátó, ar je njegovo zsivljenje szamo tak lepo i dobro. Pazimo na dete, ka, kelko pa kak jej ino pijé; opojilne pijacse njemi ne dajmo; pazimo na drzsánje tela, ka naj dosztojno sztojijo, szedijo, hodijo; naj dosztojno gucsijo, od grdih, brezszresnih recsih i govorov sze naj zadrzsávajo; pazimo na

to, kak sze oblácsijo, szlácsijo, naj vszikdár szramezsliva i proszta osztánejo: szkrbimo sze za to, naj decsácje i deklíce vküp ne szpijo. Mejmo ocsi tüdi za njihovo igro, naj sze ne szkrivajo, naj nikse szkrivnoszti med szebov nemajo, pa szí iscsimo z lübéznoszťjov pridobiti njihovo zavüpanje, naj nam na pitanja ne lazsejo, nego odkritoszrcsno ino vednáko gucsijo z nami. Csi vidimo kakse szlaboszti pri njih, gucsmo z osztrov lübéznoszťjov z njimi- naj dete szpozna, ka ono vszakojacski more bogati, ka sze boganja ne ogne; pa tüdi te naj zacsüti, ka z tem njegov haszek scsémo. Od trdoga kastiganja okorna gráta düsa deteta pa njemi otrdne szrcé ino vu csüteni i premislávanji na szvoje szkrivne poti odide. Od toga nasz naj obvarje lübézen i czászt detecse düse ino nasz naj pomore, ka dete szpozna nase dobro nakanenje ino na dobroj nasoj példi naj tüdi szamo dobro scsé biti.

Szamo ka, Lübeznivi Vörnicje, deteta ne obdájajo szamo roditelje i drzsina, nego tüdi szpoznánci, pajdásje, oponásanje lüdi i njih govori, obdájajo je ceszta, vész, város; kepi, stere vidi, knige stere csté, vsze znájo nevarnoszti meti vu szebi za njé. Vnogi sztari sz tozsi, ka nemre ládati lasztivnoga deteta, ka ono ne dá na recs, kelkostécs njemi gucsi. Pri tom ne szmemo pozábiti, ka sze dete ne obrné szamo vu domácsoj hizsi, nego tüdi vu soli, na ceszti med bozsni prijátli, pri bozsni razveszeljávanej, escse zná biti vu kresmi tüdi; tam sze njemi vu düso prejej ino vu szpomin vcepi vnogo bozsno delo. Dete moremo od táksih nevarnosztih zadrzsati ino ga ne szmemo na szlobodesimo püsztiti. Csi jé kde nemárnoszti ino zámüde duzsnozti, poszebno jé to pri gojitvi decé, sterih sze ogoti moremo, csi nescsemo, ka bi sze deca vu vnogoj zvün hizse je obdájajocsoj nevarnoszti pokvárila.

Proti tem zvünesnjim nevarnoscsam moremo vesiniti vsze, ka je v nasoj oblászti. Velka nevar-

noszt szo za v dűsevnom i telovnom scse neizrascseno mladino tak zvána szpodnjega réda zabávlanja, meszta veszelic, komedje ali drűga gledaliscsa, stera zdaj zse od vėszi do vėszi idejo z szvojimi igrámi; gojitelje, dűhovnicje ino sztarisje naj pázijo na eta dela i drűzstva, pa csi szo tam kaj neszpodobnoga zapazili, sze naj obrnéjo k okrajnomi poglavársztvi, stero — sze vűpamo — de na pomocs vu tom vszem dobrovolnim.

Csuvajmo deco i odrasztlo mladino, naj bozsna cstenjá vu njihove roké ne pridejo, pa kak njim na obleko pázimo, ka je ne zamázsejo ino njim na zdrávje pázimo, ka ga ne zgűbijjo, tak pazmo tűdi na to, ka szenjárška ponjáve pizsarija, bozsne knige, novine, pizsma jih naj ne zamázsejo ino neszrámná cstenjá naj ne zablatijo njihovih dűs. Neszrámná i jákoszti protivná pizsarija je grivi csemér, steri v prepád szprávi mládo pokolenje, ár je na greh zazivle ino szpozna z njim pot ino mogocsnoszt gresenja pa z szvojimi grdimi kepami ino pripovesztmi na protinaturno mocs podigne nezrela csűtenja szpola pa eta csűtenja kralűvati vcsini vu mládoj dűsi.

Pa ne szamo od bozsnoa cstenjá nam trbej obsuvati naso mladézen, nego tűdi neszrámní im oglaszilom ino na telovnoszt nagibajocsim kepom sze tűdi more proti posztaviti vszaki sztaris ino gojiteo. Ár mládezen vábi k szebi vszebi vsze tiszto, ka vu rázlicsni stacunaj vűzdevano, ali sze trzsi pa bi rada szpoznala ona, stera sze njemi tak prilízavajocs i obecsávajocs ponűjajo. Té poziv bozsni del na bozsna je lűbeznívi, té csemér je szladki; csi bi brítek bio, te ne bi bio nevaren. Toga zselnoga zselenja csiszta prepoved ali kastiga ne potere, nego escse povéksa radovednoszt.

Eta dela ne szmemo tak prepovedávati, ka bi z njim szamo drázsili zselenja deteta, nego tak, ka znase persone i djánja naj szpozna, ka taksa kniga, kep i

t. d. zaisztino bozsno delo more biti ino nedosztojno za^wposteno dete.

Poleg toga pa ne bodimo potrpezslivi proti tak-sim trgovcom, ki bozsne knige, ali kepe májo vu szvojih oblokaj, ali trzsijo deci ali mladézni, nego sze obrnimo k poglavársztvi okrájine.

Na escse edno delo vasz mámo eti opomenoti. Pazite túdi na to, z kem sze szprijáznijo vasa deca pa jih ne nihajte med lagojimi prijátli.

Deca szamá nájbole znájo, steri szo bozsni pajdásje pa kelko nedosztojnoszt i hűdobije sze njim zmesa med njuve igre. Deca i decsinszka igra sze ozdalecs szama neduzsnoszt vidi, liki csi jo blizse poglédnemo, sze presztráhsimo, kelko pokvarjenoszt sze szkriva vu prijátel-sztvi i igri 9—10 let sztare decé poszeбно pri taksoj deci, stera szo na szebé nihána i stere odgojíteo je ceszta ino vnogi bozsni nágibi.

Vreli gojitelje ino vucsitelje vere szo dosztlakrát cele globocsine pokvarjenoszt najsli, kak poszműk na vodi, vu stere poszeбно po ménsih mesztaj radovednoszt i prekse-noszt szűne deco.

Vnogi sztari je prevecs brezszkrben vu tom táli pa sze sztem nori, ka je njegov szin, ali njegova hcsi dobro dete ; ne zvedi od nevarnoscse, stera dete njegovo obdája, pe szí tak miszli, ka v njem ne pokvarjenoszt. Pa naj bo tak, lűbi vernicje, zselemo vam to z szrcá, nego to je pa gvűsno, ka dete med vnovov szkűsnjávov zsvé, gvűsno je, ka sze jáko lehko pokvári pa záto rávno mejmo szkrb na to, naj ono, ka domácsa hizsa i sola zida, ceszta pa bozsno drűzstvo ne szpoderé.

Z vszega toga szpoznate lűbi roditelje i gojitelje, ka gojitev decé vnogo szkrbi, sztálen poszeo, velko de-lavnoszt zselej, vu steroj vszi vkűp moremo drzsati:

roditelje, vucsitelje, dūhovnicje, stere z ednoga tála naj napuni császt detecse dūse, z drūgoga je pa naj navdūsáva zsela, ka deco za dobro moremo vcsiniti, dūse njim resiti, njé za deco bozso zgojiti, naj po nasoj delavnoszti sze priblizsávajocs k Krisztusi csūjejo recsi: taksih je králesztvo nebeszko. To de nasega dela gojitve tūdi nájvéksa fála.

(Dale.)

Zmága.

Radűj sze cslovik, szlávo poj:
Ár sztrta vecs je szmrt!
Od jálne kacse sze ne boj:
V pekel je vrág zaprt'!

Zatrl je njo, potrl je ga
Zvelicsar lübi nám,
Ki odküpitel je szveta,
Ki bozsi Szin je szám.

Zse rano angel prileti:
Odpré sze szveti grob.
Vnjem zshiv Zvelicsar szam sztoji:
Vecs ne szmo vragov rob!

Vszeli boj, le szlávo poj
Odrsen cslovik ti!
Vszelo szkoncsan nam je boj:
Vecs vrág nasz ne dobi.

K veszéloj peszmi pá nazáj
Szlavit zvelicsara!
Naj vsze odmevle: dol in gáj:
„Alle, alleluja!”

B. J.

Jedini szin.

Dalecs tan med planinami vu ednoj dolini potorojeno sztojio nisterne szziromaske kucsice. Vsze okoli je nerodna kameua zemla. Nájssiromaskesa kucsica je bila dovice Gabrovoga Misko.

Gda tak na szprotoletje vdiljek potégne mocsen vöter po dolini, hramba dovice sze mocsno gible, skriple tak da bi sze vcsaszi stela podreti. Ali ka bi szziromaska dovica dála popraviti szvojo kucso, to nemre biti, ár nema na to peinez. Tak more zadovolna biti z podretov kucsicov i z nisternov brázdov zemlé.

Ali má Gabrovoga Misko dovica vu szvojem szziromastvi edno takse bogásztvo stero nebi dála tá za nikse peineze, stero z nájvéksov lübéznosztjov cárta i kak oroszlan szvoje scsence bi escse z szlednjov kaplov krvi szvojega szrcá obránila — i to bogásztvo njéno njéni szin lübléni, jedini bio po iméni Sándor.

Drágo dete? szpitáva postüváni cstevec. Jeli je ne sztarisi vszako dete lübléno zvün csi szo szamo sztarisje ne kamenoga szrcá? Ali Sándor je escse vecs bio szvojoj materi, on je bio trošt i jedino veszeljé njénoga zsalosztynoga dovinsztva.

On je jedino dete med szedmérmí otrokami je on szan vu zsvilenji osztano. Ocsa njegov je mrtev zse tri leta. Vu ednom zimszkon dnévi szo ga na szmrt vküpszkucsenoga domo prineszli njegovi szoszidje. Eden bor sze je podro na njega. I komaj szamo ka je szvojo szlednjo szpoved opravití mogeo, potem je pa szlednje zdehno i Márika zsena njegova je dovica posztánola.

Vszo lübézen szvojega szrcá je po tom na sziná szvojega Sándora raszipala. I on je tekaj vreden bio té lübéznosztí. Vu celój okroglíni sze je od njega bolsega i lepsega

deteta na znajso. I kak lepe modre ocsi je meo on, csi sze sto vù njé zagledno, tak da bi tam mirovno nebeszko blázsensztvo vido. I csi je domá pred rozpétjon z vkùp-szklücsenimi rokámi bogámolo mati njegova to vidivsa sze je na mocsno vùpanje pobüdila. Dete je lepi dár bozsi, ali Sándor njéni . . . oh vszaki dén bi sztokrát ra da za njega Bagi hválo dávola. I po taksih prilikah sze je po mali nedovedno edna miszel vù njéno szrcé vkrádnola, od stere sze je ona száma presztrásila.

Ednok je Sándor szedo vöni na trnáci, mati je pa za njim posztápala. Na ceszti sze je pa pelao Bogat Martin, ki je bio nájprilicsnesi kmet vù onoj okolici. Sándor je bejzsao pred kola, naj bi pozdravo pridocsega. Ali komaj je várao Mairtn prijaznoga decsáka, vcsaszi je z kol dol-szkocso i njega k szebi obimno gvorécsi:

„Ej ti drági szinek, taksj szí kak angelcsek.“ Z tém ga kúsne na vùsztah i zácsa sze z njim loditi, kak csini to lásztini ocsa z szvojin szinekon, gda sze z trüdnoga dela vecsér domo povrné.

Dovica pa ozdálecs szmejsno gléda to videnje „Odket szte dobili toga lepoga decsáka — pita Martin — tak da bi njim Goszpodni Bog szvojega nájlepsega angela poszlaol z nebész.“

„Nancs nevejo oni, kak szo bogati — právi nadale mládi vért — vù taksoj hizsi, gde nega decé je blázsensztvo i veszeljé ne popolno“ i z szvojimi delavnimi rokámi szí je z ocsih edno szkuzo dolzbriszao i zmiszlo szí je na szvoj dom. Zse vecs let zsvé z szvojov mládov tivárisicov Julikov vù blázsenom zákoni. Ali Bog je njuv zákon z decov ne blagoszlovo. To je bila njuva nájvéksa zsaloszt.

Sándor je zácsao vù solo hoditi i skolnik szo to pravili, ka tak dobro glavo nema vszakse dete, tak sze vcsi, ka je veszélo glédati. Kvár ka szo mati tak szíromaski, z taksega decsáka bi lehko kaj napravili.

Dovici je znova vù glavo szpádnola ona velka, ona szvéta miszel, stero szí je ne mogla vözbíti. Ali vsze to je zvoszton, ona je szíromaska, nemre sze trositi.

Sándor je escse komaj pol leta hodo vù solo i zse je tak znao csteti, ka szo sze nad njim vszi cstüdiváli. Te okoli szlednjega velkoga trávná je ednok Sándor od návadnoga ranej domo z sole priseo. Lice njegovo je ognjeno,

vűszta szpokana od vrocšine. Skolnik szo njim na glász dáli, naj ga vu posztel szprávjio, ár je betezsen. Oh kak sze je zoszágala dovica! Vcsaszi je szini méhko posztel poszláva edno prekol za drűgov vu pécs lűcsala tak da bi léd stela odegrevati. Milo je sztála mati kre posztelé szvojega szineka, ali betezsniak sze je vu poszteli szem tam obracsao i zsmetno odihávao, Tozso sze je, ka sze zadűhsi, csi zráka ne dobi. Mati ga je pa escse bole szkrbno odevala i ognjeno telo escse bole szegrevala. I gda sze je Sándor escse bole mantrao te je szkocsila prek k szoszidici Lűkojci, stera je taksi vesznieski doktor bila ino je to miszlila od szébe, ka ona vecs zná kak vszi vracšitelje. „Bog ji naj blagoszlovi szoszidojca, naj idejo prejk k nam . . . szin moj je betezsen!“

Komaj sze zglédne Lűkojca na Sándora, právi.

„Vcsaszi szan szí miszlila! Rávnoak tak je bio moj Jozsek. Tak sze je zácsao pri njem tűdi beteg i na strti dén szmo ga zakopali . . . Ne jočsi sze — trošta szkűcso mater — ednáko vu nebésza pride.“

„Ali gda zse sesztéro decé mam vu nebészah — tozsi sze dovica — edno bi rada eti na zemli mela . . . Oh drága moja neduzsna decšica tan gori vu nebészah — moli ona — prošte i vi Bogá, naj bi sze Sándor ozdravo.“

Lűkojca je pa kak kaksí moder csuk tan sztála i právila: „Nika ne valá z toga betega sze nede mogeo vűškopati.“

Materno szrcé dvojnoszť szťiszkáva. Po Lűkojcinon gucsi de sze godilo, escse to jedino veszelje vzeme Bog od njé. Vu nezgovorjenoj boleznoszťi szí poklėkne tá pred podobo Razpėtoga i zácsa moliti: „Oh Bog i Sztvoritel moj! pomágaj! Vej je on te szlednji, jedini . . . niháj ga pri meni . . . ti zse tak zadoszta angelov más vu nebészah . . . Csi poszlűhnes mojo prošnjo, te njega zse eti na zemli Tebi dam, dűhovnika ga dam vűnavcsiti, naj bi Tebi szlűzso, diko tvojo oznanjűvao, szvoje zšivlenje Tebi poszvėto.“

„Vsze zobszťon! Tifusz má“ právi Lűkojca — „ne bos ga mogla za zadravoga zmoliti.“

Preszťrahšena mati pa kak na szmrt ranjena szrna sze zglédne na szoszidico zšivlenje i szmilenoszť od njé

proszécsa ino je pogládila vrocse cselo szvojega betezsnoga lüblenika.

„Mreti morem, drága mati?“ pita po tihoma Sándor.

„Ne, ne nika sze ne boj szinek moj.“

Na ednok pa kak szkoz okna vözglédne dovica veszélo szkricsi i z hizse vöbezsi tak ka szi je Lúkojca miszlila, da sze njoj je od velke zsalosztí pamet zmejsala. Ali hitro je nazájprisla i za njov je sztopao okroglinszki vracsitel, ki je rávnok tan okoli delo meo. Vu hizsi na prvi pogléd je prevído, ka trbej csiniti. Náj obrprvim je zsmetno odevko dolilücsó z betezsnika, goriódro dveri, naj bi friški lüft priseo vu hizso. „Taksa hica je eti, kak vu ednoj zserjávoj pécsi — práví doktor — eti escse zdrav cslovek more obetezsati.“ Te sze je pa nagno k Sándori: „Jeli szi sze vuzsgao szíromacsek?“ Lúkojca pa vsze to szamo sürko gléda z doktora sze sengári, vsze nacsí i bole scsé razmeti kak on. Vracsitel pa, ki je zse dugo meo csemére na to sztáro comprnico, zgrábi njo za roké, ino jo z hizse vöposikne.

„Csi de trbelo mrtvoga verosztüvati Márika te me lehko zazovés.“ Tak je nazájzókripala Lúkojca.

„Nika sze ne bojte zsenszka — veli vracsitel gda je vido presztrahseno mater bleke ma decsák i vu tom ne merjé.“ I gda je materi povedao, ka naj csini z betezsnikon, szlobod je vzeo od dovica.

Za stirinájszet dni je Sándor zse zdrav z máterjov szedo pri sztoli, mati sze je veszelila, ka ga je zdravoga vidila. Ali on je zdaj zse Bogi dáni, ki je prijétno gori-vzeo materno oblübo i zdaj zse szamo od materé i deteta viszi naj bi sze eta oblüba szpunila.

Ali gda szi je na to zmislila, kak de ona szvojo oblübo szpunjávala, te je velka sztrahota obisla njéno szrcé. Ne ka bi njoj zsao bilo za szina szvojega, Bog vari! vej je vu onoj teskoj vöri szamo szvoje dávno zselenje vlejála vu molítev. Ali da je pa zse vecskrat csüla, ka szo za soláranje peinezi i vnogi peinezi potrebni i gde bi mela ona szíromaska dovica, stera komaj od dnéva zshivé, telko peinez?

Pri szvojoj szpovedi je odkrila szvojo zsaloszt plébá-nosi i dühovnik szo njo potrostali govorécsi: „Niháj szamo vsze to na Bogá, on zse vsze to zravná, csi je gorivzeo

tvojo oblúbo. Bos zse vidla, te pomocs, gda szi nancs nebos miszlila.“

Edno leto je odletelo za drüгим i ona pomocs, stera bi Sándori popovszki sztális mogla odprejti, sze je li ne stela szkázati. Za volo Sándora sze njoj je ne trbelo bojati, ka on nebi steo oblúbe szpuniti, ár je pri ednoj priliki on szan pravo materi, ka je njegovo jedino zselenje to, naj bi szluga bozsi posztano. Mati sze je jokala od veszelja, gda je csüla zselo szvojega szina, ali z drügoga krája je malo ne vu dvojnoszt szpádnola, gda je vidla sziná, szvojega vu mislenji zalejánoga, ár je zse Sándor tüdi znao, ka sze njegovo zselenje za volo szíromastva zsmetno szpuni.

II.

Málo meso szo rávnok obszlüzsávali fárnícje; bozsoj szlüzsbí je zse konec i lüdjé szo sze domo razsérili, naj bi pred obedon escse prisli vu szvoj dalésnji dom. Dovica Gabrova Márika je escse stela pohoditi grob szvojega mozsá na cintori. Pri cérkvi je pa vküpprisla z zsenov Bogatoga Martina. Dve zsenszki szta szi vu dobrom priátelsztvi bilé. Gabrojca je pri ocsi Bogatoga Martina zsené prvlé szlüzсила i tevi devojki szta sze polübile. Szledi gda szta obedve vu hizsni zákon sztopile, szta rejtko vküpprisle, ali záto sze je vu deklinsztvi vuzsgána lübézen ne pretrgnola.

Gabrojca sze je rávnok stela pokloniti, gda je zaglédnola, ka sze Bogatoga Martina zsena britko jocse. „Julika ka ti jé? — szpitáva ona — zsaloszt kaksa te kole, ali te je sto zbantüvao, ka sze joces?“

„Oh ka sze nebi jokala — odgovori Julika — Ti szi tüdi csüla dnesz predgati plébánosa, gda szo pravili vu kakso zsaloszt szta bilá zalejániva szv. Joáchim i pobo-zsna Ana, ár szta ne mela decé. To je tekáj i moja zsaloszt. Gda szem pa csüla zgodovino narodjenjá Materé Bozse, te szempa to miszlila, ka sze mi szrcé razpocsi. Vszaka recs kak oszter mecs je prebájala moje szrcé, tak ka szem mogla vövlejáti mojo zsaloszt pred oltáron, ár bi me ovacsi zsaloszt vmorila. Prevecs tesko mi szpádne, gda od drügi csüjem, kakse veszeljé je deco meti, gda je to blázsensztvo meni zatajeno.“

Gabrojca je njo zácsala trostati.

„Ti lehko trostas drüge — odgovori Julika — száma

neves, kak szrečna szi ti z tvojin Sándoron. Gda vidim njegovo milo lice, stero je szpodobno k szv. Aloyzi, gda ministráliva i pobožno klecsi pri oltári, te szi vszigidár na tébe i tvoje veszelje miszlim, stero szin tvoj tebi szprávi. Csi bi mogocsno bilo vu etoj minuti bi menila z tehom.“

„Oh jaz tñdi mam szvojo zsaloszt rávnok za volo Sándora“ právi Gabrojca.

„Znam, ka bi tvoj szinek rad dúhovnik bio, ali ti ga nemres dati soláriti. Na — tomi de lehko kaksza nedovedna pomocs pomágala.“

„Rávnok to szo pravli goszpon plébános, ali jaz zse nemam vu tom velkoga vüpanja.“

„Molve tak obedvej — právi Bogatojca — szmileni Bog de zse znao, gda poszlühne nájne prosnje.“

Dve zsenszki szta po tom szlobod vezelé i domo odisle.

Ni edno leto je escse ne minolo od onoga vremena, gda szta sze dve zsenszki pri cérkvi od szvoje nevole potozsile, gda je eden vecsér keszno na dverah farofa nikak tak rogátao, da bi steo celo hizso podrejti. Plebános szo sze szami popascsili, ka bi dveri odprli, ar szo szi drűgo ne mogli miszliti, ka njih sto na szilno szpoved scsé zvati. Pred dverami je Bogat Martin sztao.

„Ka pa je za nevole? sto je betezsen?“ pitajo plébános.

„Ne, ne hvála Bogi ne k betezsniki, nego na krsztilje szen njih priseo pozávát právi veszélo Martin.

„Ka je pa to novorodjeno dete: poheb ali pa deklina?“

„Poheb je tak lepi i krepki, ka ga je veszélo glédati“

„Tak, ali záto ti dñnok nebi trbelo tak rogátati, szploh szi me presztrahso.“

„Molim sze za odpűscsenje goszpod plébános, ali dnesz nemrem z szebom ládati, od veszelja bi celi szvet rad k szebi obimno právi Martin szlobod vzemsi od plébánosa.

Velko veszeljé je bilo isztinszko pri Martinovoj hizsi. Po mali szta sze hizsnika zse navadila k toj miszli, ka na sztáre dni szamá osztáneta i zdaj sze je njidva gorécse zselenje szpunilo. Vu zibeli med mehkimi vankisami je lezsao dugo obcsakani princ i veszéla mati sze ga je ne mogla zadoszta naglédati. Escse nema iména ali vűtro de okrssceno, gda njemi vcsaszi obadvá apostola Peter i Pavel imé szvoje poszodita.

Na drügi dén, gda szo goszti od krsztitja zse gorisztanoli, Martin vért sze je tá potégno k poszteli szvoje zsene i eden dugi küs je pritiszno na njéno lice ino njoj právi: „Isztinszko nevém, ka bi dao tebi; szrcé moje vsze kipi od veszeljá, ka nevem kak bi za to Bogi hválo dao.“

„Zse dávno szem szí premislávao od toga — odgovi Julika — i to szan szí domíslíla ka bi ná zahválnoszt, da je Bog poszlúhno nasó prosnjo, kakso poszebno dobroto mogla vsíniti. Jeli nede tak dobro?“

„Dobro de Julika — právi Martin — to je dobra miszel, to vsíníva. Ali ka? Znankar bí cérkev obílnó obdarúvao?“

„Vidis vért jaz bí mela eden dober namen — odgovi zszenska. Láni rávnok na málo mesó szan sze szrécsala z Gabrovov dovícof, gda szmó sze polozsile od nájne nevole i ná szlednje szve edna drügoj obecsale, ka ve sze za edna drügo molíle, naj bí Goszpodní Bog szpuno nájna zselenja. Znás tí tñdí, ka Marika tñdí má szvojo nevoló i zsaloszt za voló színá szvojega, kí bí sze rad ná popovszto vsío, alí za voló szíromastva to csíníti nemre. I vidis Bog náma je tak da bí pokázao, gde moreva dobro csíníti. Nasó prosnjo je Bog poszlúhno, Márikíno pa ne. Pomágajva tak mídva njo, naj bí sze njéna i zsela színá njénoga tñdí szpuníla, dajva Sándora ná popovszto vóna- vsítí. Jeli szí ne míszlísl, ka bí tak nájlépsé Bogi hválo dalá za príjéte. dáre?“

Martin vért je ná to zaprva szamo mrzko glédao, ár je dobrocsínenja sztroske vu szvojoj gláví zse vözracsunao, alí dugo szí je ne premislávao, nego je pravo: „Prav más zsena, zgódí sze, ka zseles. Dnesz nemrem níkomí níkaj zatajítí. Za voló sztroskov szí nám tñdí ne trbej doszta glavo trejtí, ár hvála Bogi mámo z koj plácsamo.“

„I kak lepo de, csi mó z náse vészi tñdí melí ednoga dűhovníka“ právi Julika.

Nísterne dní za tem sze je Bogat Martin popascso k hízsi Gabrove dovíce.

„Hválén bodí Jezus Krsztus! Bog dáj vszen szrecsen dober dén“ právi Martin vért sztopívsi vu hízso dovíce.

„Ka jíh pa noszí dnesz okolí nász“ csűdíva sze dovíca.

„Sándor szín mój ídí vő vu stalo — právi zaprva

Bogat Martin — da szem priseo, szem esũo mũkati máro, znankar nemajo szená pred szebom.“

Gda je decsák vřodiseo, Martin je povedao dober glász. steroga mi zse známo.

„ . . . da je Bog nase prosuje poszlũhno i szpuno nase zselenje — szkoncsa szvoje recsi — dovolila szva, ka Bogi njegovo dobroto tak zahváliva, ka Sándora na poposztvo dáva vřnavesiti. Zdaj zse tak szamo nad njimi i nad decsákon sztoji, jeli scsé Sándor dũhovnik posztánoti.“

Jeli bi njidva to stela?! Gabrojca je od veszeljá komaj recsi najsla, naj bi to dobroto zahválila. Sándor je tũdi komaj vervao, gda szo njemi mati té veszéli glász povedali i szamo sze je od toga bojao, ka je to edna lepa szenja, z stere sze na golo pravico prebũdi.

Tak sze je dõnok zgodilo, kak szo to plébános napre-povedali. Nájednok, nedoyedno je prisla pomocs, roka Vsze-mogocsna je odválala on kamen, steri je do szega mao na poti bio, naj bi sze vcsinjena oblũba szpunila. Oh kakse blázsensztvo je zdaj kralũvalo vu szlamenoi kuesici, tak da bi sze nebésza odprla ober sziriamaske hizse.

III.

Sándor je escse ono jeszén vu solo odiseo, Gabrojco je zaprva zsmetno sztanoló locsiti sze od szvojega sziná, koga je tak vrejlo lũbila, ali szledi sze je potrostala, ár sze to tak moglo zgoditi, esi scsé Sándor szvoj cil do-szégnoti. I po ekzáméni vszako leto tak domo pride. Kak veszéli dén je bio on, gda je po ednom dugom leti znova vidila sziná szvojega. Vszako leto ga k szvojemi cili blizse pripelalo.

Tak szo leta pritekla edno za drũgov; Gabrojca je zše sztára mamika grátala, vu sterój je dũso escse szamo ono veszeljá drzsalo, stero de pri prvoj mesi sziná szvo-joga vzsivala. I ednok je szamo priso tak dũgo obcsa-kani zselen dén, od steroga szí je mati tak dosztakrát premislávala. Sándora szo za popa poszvétili i dnesz more prijti, naj bi vũtro obszlũzso szvojo primicio.

Mála hizsicska sze je vu szvétesnje oblekla. Szoszédje szo vszi pomágali Gabrojci hizso osznajzsiti, nájbole pa Bogat Martin, ki je to pravo, ka od velkoga veszeljá eden tjeden dni ne szlecsé z szébe szvétesnji gvant. Lehko

porazmemo njegovo radoszt vej njemi tūdi denésnji dén velko postenjë szkázse. Sztaresa hcsi njegova, stera sze je za prvīm szinom narodila, bode poszvárlica pri primicii.

Gabrojca je pa nemirovno gor pa dol sztáplala, szkoz ókná glédala, jeli pride zse njéni jedini, drági szin, novomésnik.

I gda je prek praga domácese hizse sztopo i szvojo mater pozdravo: „Mati, drága moja mati!“ Oh te szí je Gabrojca to miszlila, ka sze njoj od neszkoncsanoga vészolja szrcé razpocsi. Brez rejcsi je vu roké sziná szvojega szpádnola. Velko vészoljé je rávnok tak nemo, kak velka zsaloszt.

Zdaj je tak znova pri njoj szin drági i vsze njéno celo blázsensztvo. Gléda ga gor pa dol i vészélo paszé na njem szvoje materne ocsi. „Miszlím, ka szem zdaj veszelesa kak kral i kralica — právi ona — escse szamo sze mi útrásnjega dnéva naj dá Bog vcsakati!“

„Ne, ne szamo do útrásnjega dnéva — právi novomésnik — nego escse duga, duga leta, gda lehko k szebi vzemem mojo drágo máter vu mojém farofi, naj bi njím ono velko lúbézen, stero szo vszígďár meli do méne, lehko nikak nazájplácsao.

Te je mati od vészolja malo ne omedlevala.

Gda szta sze pa na nocsni pocsi nek szprávlala, Sándor szí je pred mater poklekno govorécsi: „Mati klecsécs vász proszím odpűszťite meni, csi szem vasz gda zbantűvao i lepo sze zahválím za vsza vnoĝa dobra, stera szo meni podelili. I zdaj proszím Vas materni blagoszlov!“

Gabrojca sze je zaszkuzila i obedve rokej na glavo sziná szvojega polozsila govorécsa: „Naj te blagoszlovi Bog jezerokrát drági moj szinek, naj te blagoszlovi!“

Dén primicie je přiňájao . . .

Ali nancs nemo probao dolipiszati ono nezmerno blázsensztvo, stero je csűtilo té dén materno szrcé. Na to je moje pero preszlabo.

Gabrojca je vcsaszi za szvojím szinon sztopila vu cérkev i zdaj sze tak csűtila da bi ednáko vu nebésza sztopila, tak szí je miszlila, ka nancstam nede véksega vészoljá vzsivala. Gda njoj je pa szin njéni ponűdo

Krisztusovo telo vu szv. precsiscsávanji, te sze njoj je pa tak vidilo, da bi Vszemogocsnoga od lica do lica vidila.

— — — — —

Za nisterne dni je Sándor dobo meszto. Kakse veszeljé materi! Mládoga dühovnika szo vu szvojega rojsztva meszto poszlali za kaplána.

Blüzi je bila tak k njemi, vszaki dén ga je lehko vidila pred oltárom. „Bog oh moj — zgucsávala szi je vecskrát — z kém szem szi zaszlüzсила to velko blázensztvo! Csi eti na zemli nemo nika trpela, kak pridem te vu nebésza?“

Ne sze njoj je trbelo bojati, pehár je tüdi mogla kostati.

Vszeljé i szkrbi poszlednjih dnévov je podglobalo i njéno zdrávje, vu posztel je vlégla i vszefelé betegi sztarosztzi szo na njo prisli. Sándor jo je vszaki dén pohodo, i gda je pitao, kak njoj ide, te je té odgovor dobo: „Hvála Bogi zevszen szem zadovolna, zdaj szi escse lehko z trplenjon za nebésza kaj zaszlüzsim.“

Na pridocse szprotoletje sze je zgodilo, ka sze je Sándor od ednoga dalésnjega betezsnika domo pascso. Nájednok je szamo od vészi na nisterni sztopájov dalecs glaszno cinkanje csüo. Sztano je i poszlühsao. Sto bi mogao tak náglo obetezsati, ka szo plébános nancs ne pocsakali, naj bi sze on nazájpovrno?

Nájednok ga je szamo nikaksa sztrahota sztisznola i vrocšina polejála. Ka pa csi szo njegova mati . . . I zdaj sze njemi tak vidi da bi njéni glász csüo: „Sándor drágo moje dete . . . hodi hitro . . . morem mreti!“ glászi sze milo pozávanje.

Te ga je zse vecs ne moglo nika zadrzsati. Bezsati je zácsao po bregáh i logáh. Ne je márao nika szamo to szi je miszlo: „Mati moja drága mérájo . . . i- mené zovéjo!“

Zse pred szebom vidi materin dom. Rávnok te szo notrisztópili plébános z bozsánsztvon. Vküp je pobrao je pobrao szvojo mocs i escse bole sze je pascso i rávnok te je sztopo vu hizsicsko, gda szo mati szpoved opravili.

„Znála szem, ka pride — právi Gábroyca z tihin glászon i szvoj sztreći pogléd je vrgla na sziná szvojega — vej szen ga zvála k szebi.“

Sándor je polozso bozsi oli na mater, szoszidje szo-
odisli. Gabrojca je szlatko mirovno lezsála na szvojoj
szmrtnoj poszteli; molila: „Zahválím ti drági Jezus vszo
velko veszéljé i tekáj nevole, stere szo mené doszégale“;
i escse ednok sze zglédne na szina szvojega: „Oh Sándor
drágo moje dete!“ i ocsi sze zapréjo, vüszta onemijo i
lúbeznivo materno szrcé vecs ne bije.

Poleg posztelé klecsi z szkuznimi ocsmi ali vu blá-
zsenoj szmrtni potrostani Sándor, szin jedini. Ár „je drágo
vu ocsáh Goszpodnih szmrt njegovih vernih pravicsnih.“

Jeli bi nadale pripovedávao od onih velkih trűdov,
stere je oprávlao Sándor vu goricah Goszpodnovih. Ali
bi pa ráj popiszaó, kak je Bog blagoszlovo vsze nje-
gove trűde?

Miszzlim ka sze nancs neszмимо ober toga csűdivati
pri ednom taksem dűhovniki, za kogá sze edna dobra
preminocsa mati pred bozsim licoñ nepresztanoma moli.

Szelepecz.

Tretji Red Szvetoga Franciska.

VII. Navuk.

Ocsanas . . . Zdrava Marija . . . Jezus dober pasztir, daj nam szvoj mir! Kraljica reda menjsih bratov proszi za nász!

Sto sze szme szprejeti v tretji red?

„Miroljubni“ — to je ki mir ljúbijo — pravi nadale vodilo. Szvajljive, szrdite oszebe szo ne za tretji red. V njem pod ocsinszkim voditelsztvom szvetoga Franciska posztanemo najme vszi edni; bratje szí i szesztre. To pa, ka v miri i v szlozsnoztí morajo zsveti, je szamovbszebi razumno pred vszakim krscsenikom. Da, cse do sze zse bratje i szesztre med szebom prazkali, sto bo té drzsao zapoved Jezusovo: Ljübi blizsnjega, kak szamoga szebé?

Mi szmo kotrige szpokornoga reda. Pokoro pa szamo mirno szrce more delati. Jokati, vsezelo trpeti za szvoje

i tûje grehe, naj Jezusovo razzsajjeno Szrce pomirimo, z cele moci paziti, naj ni mi szami, ni nasi blizsnji ne zagresijo, ne onecsasztijo dobroga Boga, ki je vsze mogoci viditi, szamo greha ne — to je szvajljivci, njevkacsi ne mogocse doprineszti. A pokora je pa ravno to. Ki edne zsaone recsi ne more mirno preneszti, kako bo mogocsi neduzsno ogrizavanje, preganjanje pretrpeti? Tretjerednik je med szvet posztavljen za poszvet. Szvetiti mora okoliszivosim, naj vidijo v njem Jezusovo szpokornisko podobo. Jezusa na oljskoj gori za grehe krv potecsega, mirno krizs noszecsega, v bitji, v spoti mucsecsega, krizs obimajocsega mora tretjerednik kazati. Szvâje i szrdov je Jezus nigdar ne meo, szrditi obraz ne kazse zato nanjega, nego na hûdoga dûha, od koga pravi szveto pizsmo „sze je razszrdo“ (Raz. XII. 17.) i ka je „szfara kacsa“ (Raz. XII. 9.) Najprimernejse sze zato szrdniki, njevkacse med nami za kacse zovejo poleg toga izraza szvetoga pizsma, ar szo „sztaroj kacsi“, vrâgi szpodobni po szrdâh.

Nas szveti nasztavitel pravi „Csemerje i nemirovc sine zavirajo ljûbezen de szebe i do drûgih.“ Vkra j zato zsnjimi odpravino je popolnoma iz szvojega szrca — cse pa ne — odpravili szmo szmo szami szebe iz tretjega reda, da cse sze csemernjak ne szme vnjega szprejeti, tem menje sze szme v njem obdrzsati.

V miri zshivimo! „Hrepenite po miri z vszemi i po szvétoszti, brez stere niscse Boga ne bo gledao“ (Heb. XII. 14.) nam kriesci szveti Pavel apostol. Odprimo ne vûha nego szrca pred temi recsmi, iscsimo mir z vszemi ljûdmi, poszebno z szvojov bratjov tretjeredniksov.

Jezus, nas mili odkûpитеo, gda je szlovo jemao ad vucsenikov na veliki csetrtek, je mir, szlozsnosz proszo za njé od ocsé i escse za nasz rekocs „Szveti ocsa ohrani je v szvojem imeni, ktere sz i mi dao, da bodo edno, kak szva tûdi midva. Pa ne proszim szamo za nje, nego tûdi za tiszte, steri bodo po njihovoj recsi v meni vervali. Da

bodo vszi eno, kak ti ocsa v meni i jaz v tebi, da bodo tüdi oni v nasz edno, da szvet verje, da szí me ti poszlaó.“ (Jan. XVII. 11, 20, 21.)

I po svojem vsztanenji od mrtvih kaj je bila njegova prva recs, stero je dao vucsenikom? „*Mir vam bodi!*“ (Jan. XX. 19.) Mir deli steroga je vñogokrat v zsvljenji obetao i tak szresno proszo za szvoje szvoj zadnji den. I mi bi toga mira ne szprejeli? Mi bi mogli tak hñdobno predrzni biti, da bi za Jezusov mir ne marali, brezi steroga ne ga blázsensztva na szveti! Da kaj tali tisztomi, ki v miri zsivi? I kaj ma tisztí, ki mira nema? Prvi ma Boga, ki je „*Bog mirü*“, te drñgi pa nema Boga, „*da brezbozsni nemajo mirü*“ po recsaj szvetoga pizsma. Zseles Boga meti dragi mi, ljñbi mir; z mirom on k tebi pride, z nemirom od tebe odide, ar je on Bog mirü.

Dokoncsajmo z recsmi szvetoga pizsma „*Tri recsi sze dopadnejo mojoj düsi, stere szo pred Bogom i ljñdmi potrjene: Edinoszt med brati, i ljñbezen do blizsnjega i mozs i zsena, ki szta edne miszli.*“ (Sir. XXV. 1, 2.) Zdaj pa zmolite za mir med tretjeredniki litanije Szrca Jezusovoga, proszite obrnovsi sze proti Oltarszkomí Szvesztvi blagószlov klecsécs „*Najszlajsi Jezus . . .*“ i szhod je zkoncsani.

Glászi.

Lanszko leto na veliko meso je nasztavljena tretjeredniska podrñzsnica v csrenszlovcih za to, törjanszko i dolñjelendávsnzko faro. Za patrona szí je zvolila Preszlávno Szrce Jezusovo.

Ravnateo jo podpiszani. Predsztojník za moske je: Horvath Stefan z Cserenszovec; njegov namesztník pa: Kolarics Ivan z Szrednje Bisztrice. Szvetovavec ali tanacsnik za törjanszko faro je: Szobocsan Stevan od Lipe.

Predsztojnica za zsenszke je: Scsrbics Marija iz Szrednje Bisztrice. Njena namesztnica: Kreszlin Marija z

Dolnje Bisztrice. Szvetovavke, ali tanacsnice (ar preszvetiti tanacsivati morajo drúge) szo : za Cserenszovce : Kolenko Ana dovica ; za Trnje : Tkalec Ana ; za Zsizske : Fratar Ana ; za Dolnjo Bisztrico : Tkalec Kata ; za Szrednjo Bisztrico : Krampacs Marija ; za Gornjo Bisztrico : Balazsie Marija ; za Nedelico, Brezovico i dvej Polani ; Vitez Ana ; za Gumilce : Lebar Geta ; za Lipo, Túrnisce i Renkovce : Raduha Orsa ; za Dolnjo Lendavo : Pücko Verona. Kotrig ma 242. Pokojnive szta ; Szobocsan Marija z Trnja i Pintarics Marijanka z Gornje Bisztrice. Ki je scse ne, naj zmoli za pokojnive za vszako edno csiszlo i edno szveto precsiscsavanje za vszako naj darúje. Tretjeredniki teh trej far szo to duzsni vesiniti, ki ne szlisijo v deviski tretji red.

*

Nasztavljena je túdi te den edna drúga podrúzsница tretje redniska za vsze fare v stero sze tiszti szpisejo szamo, ki v celom zsiqljenji namenijo popolnoma csiszto zsiyeti. Doyci i dovica, ki vecs na zakon ne miszlijo, i ki szo po neszrecsi v ledinsztvi to najvekso szrecso, devistvo zgúbili, sze túdi szprejmejo, cse reszno volo majo ne sze zseniti i szveto pokoro v csisztoszti delati, kak szv. Margeta Kortonszka, ali prvo meszto majo le tiszti, ki od mladoszti do szmrti scsejo v ledicsnom sztani csiszto zsiyeti med szvetom, kak szv. Roza viterbszka, ali szv. Franciska z peterimi ranami po zgledi Precsiszte Device Marije i Precsisztoga Szvetoga Jozsefa na szlúzsbo, tolazsbo Jezusi v oltarszkom Szvesztvi prebivajocsemi. Zato szo za patrona dobili : Szveto Familijo.

Zovemo pa te trétje red „deviski tretji red“, ar je njegov namen deviskomi Szrci Jezusa nebeszkoga Zarocsnika v vednom devistvi obdrzsati vnogo-vnogo dús neduzsnihi mladencov i mladenka po popolnom obdrzsanji vodila, kaj sze bo pomali razlozsilo i po obljúbi vednoga devistva, stero vredne zse vtrdjene persone bodo szmele

naredile po dopüscsenji szpovednika lasztivnoga i ravni-
tela redovnoga.

Ravnátel toga deviskoga tretjega reda je tüdi pod-
piszani, ki iz vszeh far vabi k szebi vsze tiszte, ki csi-
szto scséjo zsiveti ali szprejmejo sze szamo, cse szvedo-
csasztvo prineszejo od szvojega szpovednika, da szo
vredne za szprejem.

Pedsztojnik za moski szpol je: Sipos Jozsef z Belo-
tinec. Njegov namesztnik: Szmodis Martin z Belotinec.
Szvetovavec: Forjan Stefan z Lipahovec.

Pedsztojnice za zszenszki szpol: Kreszlin Ana z
Dolnje Bisztrice. Njena namesztnica: Kocet Kata z Trnja.
Szvetovavka za belotinszke device: Zver Orsa z Izsakovec;
za tisinszke: Edsidt Lujza z Giderovec.

Kotrig ma 60. Pokojna je: Petek Kata z Bratonec.
Ki szo escse ne, naj zmolijo za pokojno edno csiszlo i
edno szv. precsiscsavanje naj zanjo dartüjejo. To sze ticse
onih, ki v deviski tretji red szlisijo.

Knige od obej podrüzsenic szo pri szv. Trojici od
glavnoga Vodsztva tretjega reda pregledjene i v redi
najdene.

Klekl József.

Nezmerna modroszt pa mogocsnoszt Bozsa.

Velka je nasa zemla. Njéno povrsje meri vecs devét milionov kvadratnij mil. Njéni szredjen pojász je blüzi 1718 mil dugi. Prebiváocov je pa vecs jezero milionov na njoj.

Lüdjé, steri szo malo vucseni, reszan miszlijo, ka je zemla nájvékse delo roke Bozse; miszlijo, ka je to szkoro vesz szvet, steroga je Bog sztvoro; miszlijo, ka je zemla na szredi vszega sztvorjenja; miszlijo, ka sze szunce, meszec pa zvezde okoli njé vrtijo, pa szo szkoro nikaj proti zemli, szamo zavolo njé szo sztvorjene.

Velki vucsenjácje, tak zváni zvezdoszlovci, nasz pa vcsijo pa nam dokazsüjejo, ka je szunce szkoro podrgi miljon krát vékse kak nasa zemla pa scse doszta drügoj mésij pa véksij zeméo sze obrácsa eli vrti okoli szunca liki okoli szvojega — pogla vára; vcsijo nasz tej zvezdoszlovci, ka nasa pa drüge zemlé szvojo szvetloszt dobijo od szunca. Zracsunali szo tüdi, ka dalecsina od zemlé do szunca znása do pétdeszét miljonov vör.

Zvezde eli zemlé, stere sze z nasov zemlov vréd okoli szuca obrácsajo, sze zovéjo premicsne, gibajocse zvezde eli planeti. Tiszte zvezde pa, stere na meszti sztojijo eli

od sterij sze nám tak vidi, da sze nebi gibale, sze zovéjo sztálne eli nepremicsne zvezde. Premicsnij zvezd, stere sze kak zemla okoli szunca vrtijo, zse doszta poznajo pa scse zmérom nove opazsújejo. Takse szo napriliko: Zorjánszka zvezda, Merkur, Mars, Jupiter, Szaturnusz itd. Vecs premicsnij zvezd má túdi szvoje pozoszebne szprevodnike, steri sze okoli njij obrácsajo rávno tak, kak sze obrácsa eli vrti meszec okoli zemlé. Tak je po Bozsoj vszemogocsnosztí szunce kak kráo zvezd na nébi, okoli njega pa tak velka csreda njemi podlozsnoj zvezd.

Kak do sze pa nisterni csúdivali, csi njim povemo, ka szo taksa szunca, kak je nase, szkoro vsze drúge zvezde na nébi, stere sze ne racsunajo pod okrozsje nasega szunca. Té zvezde májo szvoje pozoszebne szvejte okoli sebé. Tak napriliko sze zvezde, stere vnocsi v Rimszkój ceszti vidimo, kázsejo cilo mále; pa vszaka tá zvezda jé tak velka, csi scse nej véksa, kak nase szunce, pa má szvoje pozoszebne zvezde pa meszece. Taksij sztálnij, nepremicsnij szvezd szo dozda nacsteli zse pétszto jezér miljonov; pa sze scsé zmérom nove prikazsújejo.

Pa csi zse to szunce, stero podnévi nám szvejti, sz szvojimi zvezdami, z meszecom pa z zemlov vréd tak grozno velki prosztor pod szeov má, kama véksi prosztor te morejo meti vsza drúga szunca sz szvojimi zvezdnami csredami vküper! Nájblizsánje sztálne zvezde — tak právijo zvezdoszlovci — szo vecs dvesztojezérkrát tak dalecs od nász, kak je dalecs szunce. Z med vszej recsi z nájvéksov hitrosztjov ide blizsk eli szvetloszt. Szvetloszt pride z szunca na zemlo v 8 minotaj, to je pétdeszét miljonov vör dalecs. Te nájblizsánje sztálne eli nepremicsne zvezde szo pa tak dalecs od nász, ka bi túdi blizsk eli szvetloszt vecs let mela iti, prlé kak bi od nász k tem zvezdam prisla.

Ka bos pa pravo, drági estevec, csi ti scse vucseni zvezdoszlovci povejo, ka szo od tej nájblizsánjij sztálnij zvezd drúge, stere sze ne vidijo tak szvetle, pá rávno tak dalecs, kak té nájblizsánje od nász; pa za temi rávno tak delects escse pá drúge, pa szám Bog zná, kelko scse vecs taksij pa tak velkij szunc edno za drúgim, pa tak delects narázno, pa te vsze okoli na vsze sztráni po celój nébi.

Ka bos pravo, csi ti zvezdoszlovci povejo, ka szo ni-
sterné tej zvezd, stere sze nasim ocsem tak mále vidijo,
jezero pa jezerokrát vékse kak je sunce. Právijo, ka je
zvezda, steroj je imé *Vega*, tak velka, ka csi nebi bila dele
od nász kak szunce, te bi edno vőro pa 20 minot dugo-
sla k jednádi, to je, ka bi prlé pretekla edna vőra pa
20 minot, kak bi sze tá zvezda zevszema szkrila za goro.
Zvezda *Aldebaran* je tak dalecs od nász, ka csi bi sze
zajtra ob sesztij prikázala, te bi sze scse komaj ob dva-
nájsetij vidla zevszema; zvezda *Kapela* bi sze scse pa ko-
maj odvecsara ob stíraj vidla zevszema, csi bi szamo tak
delecs bila od nász kak szunce, pa bi zajtra ob sesztij
zácsala szhájati.

Ka bos pravo, drági estevec, pa ka obcsütis v szvo-
jem szrei, csi szí k tomi premiszlis, ka je Bog neszkon-
csano moder, ka tak velkij szunc pa szvetov nej zamán
sztvoro, ka morejo tej szvetovje biti prebivaliscse razumnij
sztvári, kak je cslovek? Eli sze ne zgűbis v szvoji premi-
slávanjaj pri telkom pa pri tak nezapopadlivom deli Bozse
vszemogocsnoszti? Eli ne szpadnes na kolina, ka bi molo-
szvojega sztvoritela, ki je to vsze z nicsesza sztvoro? Oh,
zdihávaj pri tej premislávanjaj sz prerokom Jeremijásom :
„Goszpodne, nega Tebi podobnoga; velki szí, velko pa
mogocsno je Tvoje imé!“

P.

Drobis.

Martyánszka fara je zgübila düsevnoga paszléra *Bagáry Jozsefa*, steri szo v Szoboto na pocsitek odisli. 1874-ga szo grátali plebánus v Martyánci pa szo, csi li zse vu vizzokoj sztaroszt i ednoga oká zgübo trpécsi, verno szpelávali szvoje vnogosztránszke poszle od sterih szo sze zse dávno zseleli v dobro zaszlüzseni pocsitek. Vu pocsitek jih szprevája inolitev vernih i postüvajocsih fárnikov, z sterih sze oni vu szvojih molitvaj tüdi ne szpozábijo, za stere szo radi vcsinoli vsze, ka je njim poleg njihovoga zdrávja mogose bilo.

Novi goszpod, *Horváth Jozsef* po iméni, szo prisli na njuvo meszto z delazselnim szrcem med szvojo csredo z Cserenszovec, kde szo szí z szedemletnim vreliim delom zaszlüzsili postenjë i lübv vernih, stera njim naj bo tüdi to njihov tád na podporo vu njuvih vnogi szkrbej.

V Cserenszovec szo goszpon Csácics Jozsef za kaplána djáni.

Novo szobocsko cérkev milosztivni püspek szami pridejo poszvecsüvat 29-ga iváncseka, to je na dén szv. Petra i Pavla, drügi dén do pa firmo delili szobocske fare lüsztví. Vu ovih drügi faraj nase okolice, scse letosz ne bode férme.

Dűhovne vaje do letosz *v Celji* v etom rédi: za dekle zacsétek 29. aprila vecsér, za moske zacsétek 5. augusztá vecsér, za zsenszke zacsétek 1. szeptembra vecsér, za mla-dénce zacsétek 11. novembra vecsér. To szo gvűsni ter-mini, sze szlobodno vszaki batrivno na njé zanása.

Nesznajzsoszt v cėrkvi. Csi po cėrkveni opravilaj glédamo tla v cėrkvi, nam posztáne szlabo, tak szo gnjű-szna. Vnogi lűdjé za sznajzsoszt v cėrkvi nikaj ne má-rajo, liki plűvlejo, pa szű ne zmiszlijo, kak je to nedo-sztojno. Vszi verniki bi mogli pred ocsmi meti, ka je plű-vanje v cėrkvi nej na meszti; oprvin záto nej, ka je cėr-kev szvétű kráj, pa poszvecseno meszto; ob drűgin, ka sze rávno po plűvanji razsirjávlejo vnogi betegi; ob trė-tjin sze záto neszmi plűvafi, ka na takse grda tla cslovek nancs pokleknotű nemre pri blagoszlávlanjaj. Vszi, ka je to zadene, naj zemejo to naznánje, pa vszi, sterin jé kaj za csisztocso v cėrkvi, naj opominajo, tiszte, ki proti tomi gresijo, naj plűvanje tá pűsztijo. Csi mo sze vszi verno drzsali toga, posztánejo nase cėrkvi csiszte pa sznajzsne.

Lepű zgléd. Presztolonaszlednik Ferenc Ferdinand, to je nas prisesztnű kráo, je zse vecskrát dáo vernikom lepű zgléd sz szvojov pobožsnoštjov. Tűdi zaj cstémű odnjega, ka gda je nej dávno priseo sz szvojov zsenov pa z decov na otok Brioni, je je njűva prva pot pelala v cėrkev. Tan szo szű pokleknoli vszi vkűper pred oltár, pa szo szkázali csaszt Bogű, pa szo sze te podali dele. — Da je té nas prisesztnű kráo tak globoko veren cslovek, nasz more napunűti vsze z veszűljom. To pa tembole, záto ka sze rávno v zádñjem császi zdigávlejo neverniki pa krivoverci proti katolicsanszkoj cėrkvi pa jo tűdi prinasz scsűjo tak preganjati, kak zse to v nisternű drzsavaj delajo.

Posta reditela:

Tk. Iv. Krizsavci. Kalendárov vecs nemamo. Náglo szo zfélili okoli novoga leta.

Vszem. Januárszki sznopics je zfálo — vecs ga niscse nemre dobiti.

I Tratnjek South-Bethlehem. Hvála za poszlátev. Ednoga szam najseo med lanszkimi, zdaj ga zse vrokaj máte! Letosnji vam idejo rédno, sze vü pam.

R. I. Szanik. Zakaj vszikhár v stamparijo pisete? Vu vszakom szoppicsi je vöstampano, ka pizma k meni naj pridejo! Kda szte poszlali 82 koron pa na csidi naszlov?

Cz. I. Vecs vasz je zse taksih, ki szí poszebi dáte voziti — da bi szí pa to mogli premiszliti, ka pri poszebnom razposilanji postnina vise 20 f. hodi, za 80 f. pa nemremo sznopicsa z kalendárom vréd vöposztaviti! Ki to zselej, on naj postnino tüdi dodá.

Posta reditela:

Tk. Iv. Krizsavci. Kalendárov vecs nemamo. Náglo szo zfalili okoli novoga leta.

Vszem. Januárszki sznopicz je zfalo — vecs ga niscse nemre dobiti.

I Tratnjek South-Bethlehem. Hvála za poszlátev. Ednoga szam najseo med lanskimi, zdaj ga zse vrokaj máte! Letosnji vam idejo rédnó, sze vü pam.

R. I. Szanik. Zakaj vszikhár v stamparijo pisete? Vu vszakom szoppicsi je vöstampano, ka pizma k meni naj pridejo! Kda szte poszlali 82 koron pa na csidi naszlov?

Cz. I. Vecs vasz je zse taksih, ki szí poszebi dáte voziti — da bi szí pa to mogli premiszliti, ka pri poszebnom razposilanji postnina vise 20 f. hodi, za 80 f. pa nemremo sznopicza z kalendárom vréd vöposztaviti! Ki to zselej, on naj postnino tüdi dodá.

**Darovniki na kapeljo málopoljanszko, na
časzt skapulerszkoj B. D. Mariji posztavleno:**

	kor.
Ritlop Matjas	—40
Tivadar Marko	1—
Tivadar Stevan	2—
Zsálig Jozsef	2—
Tivadar Martin	1—
Matjaséc Stevan	1—
Jáklin Stevan	—40
Zsizsek Mihál	—60
Düh Stevan	—20
Pücko Stevan	—10
Hozján János	—60
Kelenc Jozsef	1—
Kránjec Jozsef	1—
Spilák Ivan	1—
Zserdin Marko	1—
Pücko Marko	—30
Kránjec Stevan	1—
Prsa Jozsef	1—
Horvat Marko	1—
Kránjec János	1—
Cigüt Péter	1—
Koukon Stevan	2—
Szobocsan Ivan	2—
Prsa Ivan	1—
Prsa Stevan	1—
Tivadar Marko	1—
Hozján Jozsef	1—
Zsálig Stevan	1—
Zsálig Ferenc	—60
Zserdin Marko	—60
Jáklin Maria	1—
Hozján Jozsef	—60
Zserdin Stevan	—60
Hozján Marko	1—
Prsa Marko	1—
Knausz Ivan	—20
Kelenc Jozsef	2—

	kor.
Czuk Marko	3.—
Pücko János	—40
Prsa Ivan	1.—
Zserdin Matjas	—30
Útrosa Bárá	1.—
Krámpacs Stevan	2.—
Ráscsan Marko	—30
Ritlop Ivan	1.—
Tompa Marko	1.—
Jáklin Ana	—40
Krampacs Marko	—40
Gábor Kata	1.—
Jáklin Stevan	1.—
Zelko Mihál	1.—
Horvat Jozsef	1.—
Hozján Marko	1.—
Kelenc Jozsef	—40
Matjasic András	—40
Zelko Stevan	2.—
Kotnjek Stevan	1.—
Matjaséc Jozsef	1.—
Zsapcsics János	1.—
Flicsar Marko	1.—
Flicsar Stevan	1.—
Spilak Ivan	1.—
Krampacs Matjas	1.—
Zsalig Marko	2.—
Pétek Ferenc	1.—
Gelt Jozsef	1.—
Zsálíg Stevan	2.—
Zsálíg Kata	1.—
Jáklin Marko	1.—
Horvát Jozsef	1.—
Gelt Jozsef	1.—
Horvát János	2.—
Hozjan Stevan	2.—
Krámpacs Stevan	—50
Tompa Stevan	2.—
Hozján Jozsef	2.—